

IRVING, WASHINGTON
SJÖBERG, ERIK

**Rip van Winkle. Af Didrick Knickerbocker,
utgifven efter författarens död af
Washington Irving. Öfversättning af Vitalis.
Stockholm, Bernh. Magn. Bredberg, 1827.**

Stockholm
1827

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

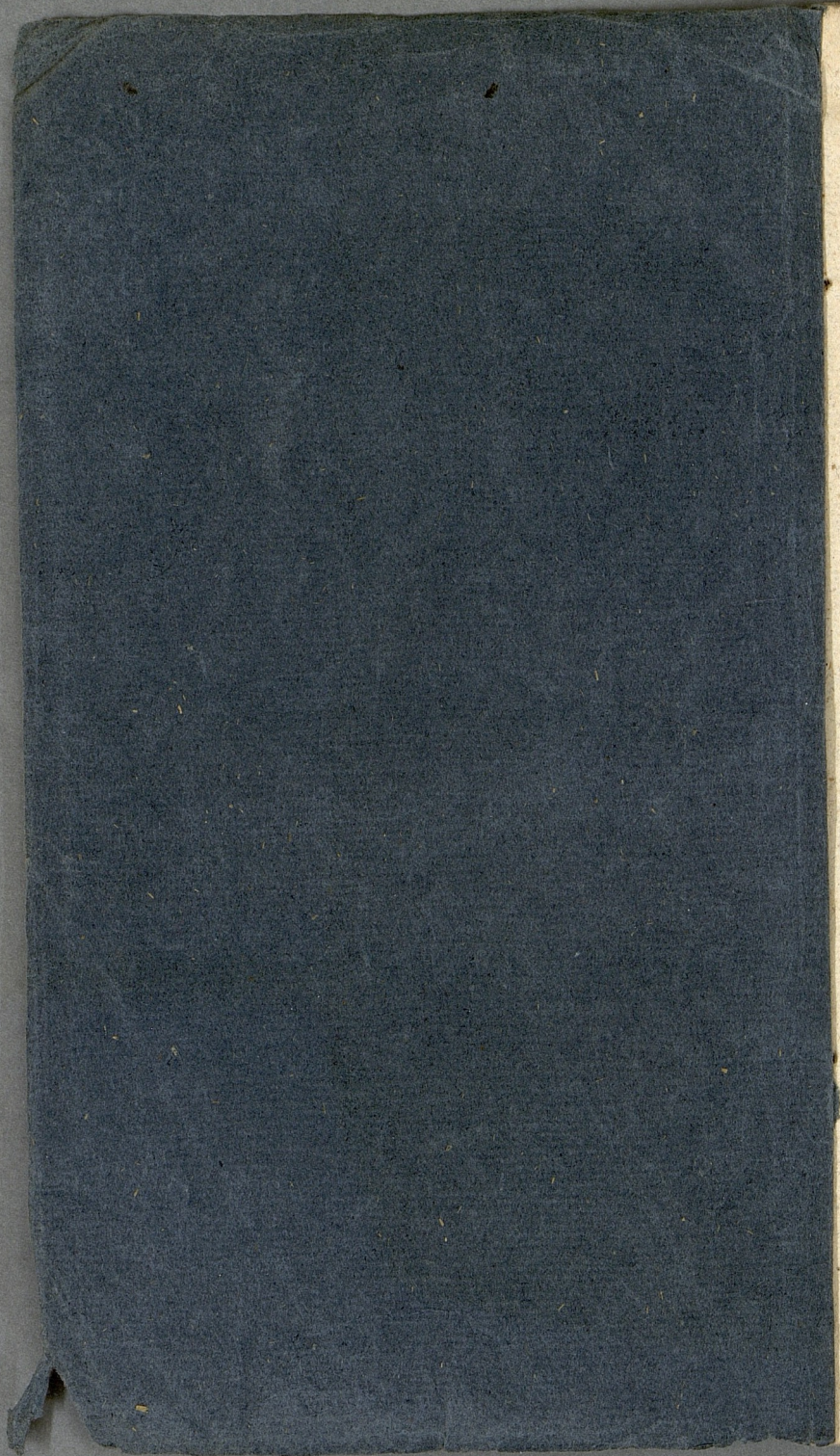
- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Ink. d. 23. Juli 1827

Su. Saml.
Román.
JH.
(Bry)
1700-1829

RIP VAN WINKLE.

AF

DIDRICK KNICKERBOCKER,

utgifven efter författarens död

AF

WASHINGTON IRVING.

Öfversättning

AF

VITALIS.

= Erik Sjoberg

STOCKHOLM,
BERNH. MAGN. BREDBERG,
1827.

REV. VAN WINKLE

PHILIP VAN WINKLE

WASHERMAN

WASHERMAN

WASHERMAN

WASHERMAN

WASHERMAN

STOCKHOLM

STOCKHOLM

1867

Förord.

Följande berättelse fanns bland den lärda kvarlätenskapen efter salig Didric Knickerbocker, en gammal hedersman i New-York, som nitiskt studerade provinsens Holländska historia, och de seder och bruk, som fortplantat sig från de första colonisterna till deras afkomlingar. Sina historiska undersökningar anstälde han dock mindre bland böcker, än bland människor; ty de förre äro jemmerligen sparsamme på hans favoritämnen; hvaremot han fann bland de gamla borgrarne och ännu mer bland deras hustrur ett förråd på sagor och legender, som äro så oskatibara för en sannfärdig häfdatecknare. När han derföre råkade på en äkta Holländsk familj, i en treflig hydda på landet, under en lummig sycamor, betraktade han henne, såsom en liten bok med munkstil och messingspännen, och forskade deri oförtrutet, såsom en bokmal.

Resultatet af alla dessa undersökningar blef en historia om provinsen under de Holländska Guvernörernes regering, som han för några år sedan utgaf. Meningarne hafva varit delade angående detta arbetes värde; och, att tala rena sanningen, det är just icke något mästerstycke. Dess förnämsta förtjenst är den samvetsgranna troheten i upp-

gifter, hvilken man visserligen i början något satte i fråga, men som sedan fullkomligen blifvit erkänd; och det anses nu i alla historiska samlingar, såsom en bok af obestriddig trovärdighet.

Den gamle mannen dog kort efter, sedan han lemnat sitt verk i allmänhetens händer, och nu på hans döda mull kan det icke skada hans minne, att säga, det hans tid kunnat bättre användas på viktigare ämnen. Han ville dock gerna rida sin käpphäst på sitt eget vis; och ehuru han stundom råkade sparka upp en smula stoft i ögonen på sina grannar, och bedröfva några vänner, för hvilka han hyste den djupaste aktning och tillgifvenhet, så påminner man sig dock hans fel, ”mer med smärta, än med harm,” och man börjar tro, att hans afsigt aldrig varit att sära eller förolämpa. Men huru hans minne än må behandlas af Recensentene, hålles det dock ännu i vördnad af många, hvilkas goda omdöme icke är att förakta; i synnerhet af vissa bagare, som gått så långt, att de afstryckt hans bild på sina juloxar, och således gifvit honom en odödlighet, som i det hela kan vara rätt så god, som att vara afpreglad på en Waterloo-medalj eller på Drottning Annas halfören.

W. IRVING.

RIP VAN WINKLE.

*Vid Oden, Gud hos Saxarne, från hvilken
Vi hafva Onsdag, det är Odensdag,
Jag alltid vill vid sanningen mig hålla,
Till dess en vacker dag jag kryper ned
Uti min graf — — — — —*)*

CARTWRIGHT.

Hvar och en, som rest uppföre Hudson-floden, måste påminna sig Kaatskillska bergen. De äro en särskild utgrening af den Appalachiska bergsryggen, och synas långt bort på den venstra stranden, uppstiga till en majestätlig höjd och beherrska det omkringliggande landet. Hvarje vexling af årstid, hvarje omskifte af väderlek, ja, hvarje timma på dagen frambringa någon förändring i dessa bergens magiska färger och skepnader, och alla matronor, både när och fjerran, betrakta dem såsom fullkomliga barometrar. Då vädret är vackert och lugnt, kläda de sig i blått och purpur, och astrycka si-

*) By Woden, God of Saxons,
From whence comes Wensday, that is Wo-
densday,
Truth is a thing that ever I will keep
Unto thylke day in which I creep into
My sepulchre — — — — —

na djerfva contourer på den klara aftonskyn; men stundom, då det öfriga landskapet är molnfritt, draga de en slöja af grå dimmor omkring sina spetsar, hvilken vid den nedgående solens sista strålar flammar och lyser, såsom en gloria.

Vid foten af dessa sköna berg lärer vandra-
ren ha upptäckt små rökwhirflar uppstiga från en by, hvars skiffertak glimma emellan träden, just der bergsbygdens blå färger bortsmälta i det närmare landskapets friska grönska. Det är en liten by af hög ålder, uppbygd af några Holländska colonister i provinsens äldsta tider, just i början af den gode Peter Stuyvesants regering (hvile hans aska i ro!), och för några få år sedan stodo från de första ankomlingarnes tid ännu qvar några hus, bygda af smått gult tegel, som blifvit medfördt från Holland, och försedda med gallerfenster, och med väderhanar på de gammalmodiga taken.

Just i denna by och i ett af de nämnda husen (hvilket, att tala rena sanningen, var af tid och storm rätt illa medfaret), lefde för många år sedan, då landet ännu var en provins under stora Britannien, en god och beskedlig man, vid namn Rip van Winkle. Han var en ättling af de Herrar van Winkle, som utmärkte sig så tappert i Peter Stuyvesants ridderliga dagar, och följde honom till Fort Christinas belägring. Han ärfde likväl föga af sina förfäders krigiska lynne. Jag har redan nämnt, att han var en god och beskedlig man; han var derjemte en vänlig granne, och en lydig, eftergifvande make. Den sista omständigheten tor-

de man väl få härleda från det fromma sinnelag, som förskaffat honom en så allmän gunst bland folket; ty sådana män äro vanligtvis mest eftergifne och försonlige utom hus, som hemma stå under trätlystna hustrurs välde. Deras lynnen göras ofelbart böjliga och smidiga i den husliga anfäktingens glödande ugn, och en sparrlakanslexa verkar säkrare än alla predikningar i världen, att lära en man saktmodets och tålmodets dygder. En trätosam kvinna torde derföre, i vissa afseenden, kunna anses såsom ett slags välsignelse, och om så förhåller sig, var Rip van Winkle rikligen välsignad.

Visst är, att han var en stor favorit hos alla gamla gummor i byn, som, efter det vackra könets sed, togo hans parti uti alla husliga missälligheter, och sköto hela skulden på Fru van Winkle. Byns barn, dessutom, uppgåfvo glädjehop, så snart de blefvo honom varse. Han deltog i deras nöjen, gjorde dem leksaker, lärde dem att uppsända pappersdrakar och slå boll, och berättade för dem långa historier om andar, trollpackor och Indianer. Hvar gång han vankade genom byn, blef han omgifven af en hel skara, som hängde sig vid hans rockskört, uppklattrade på hans rygg, och spelte honom onäpst tusende små streck; och icke en hund skulle skälla på honom i hela grannskapet.

Det stora felet i Rips karakter var en oöfvervinnerlig afsky för allt gagnande arbete. Det

kom icke af brist på flit och ihärdighet; ty han kunde sitta på en våt klippa, med ett metspö så långt och tungt, som en Tartars lans, och fiska hela dagen, om också icke en enda fisk ville nappa på kroken. Han kunde bära en fogelbössa på axeln flera timmar å rad, ströfvande genom skogar och kärr, öfver berg och dal, för att skjuta några få ekorrar och skogsdufvor. Han kunde aldrig vägra att bistå en granne, icke en gång i det besvärligaste arbete, och alltid var han den förste, då man skulle tröska majs eller bygga gärdesgårdar af sten; dessutom plögade byns qvinnor använda honom att gå i sina ärenden, och att göra dem sådana små tjänster, som deras mindre artiga män icke ville göra dem. Med ett ord, Rip var villig att uträtta alla människors sysslor, blott icke sina egna; men att uppfylla en husfaders pligt, och sköta sin lilla landtgård, det ansåg han platt ogörligt.

I sjelfva verket förklarade han, att det tjände honom till intet, att arbeta på sin landtgård; det var den mest förbannade jordplätt i hela landet; allt, som stod i sammanhang dermed, misslyckades, och skulle misslyckas, huru han än bar sig åt. Hans gärdesgårdar föllo beständigt omkull; hans ko gick antingen vilse i skogen, eller flöjde hon in i kåltäppan; man kunde vara säker, att ogräset skulle växa frodigare på hans åkrar, än på annat ställe; regnet dröjde alltid att komma, till dess han fick någon förrättning utom hus; så att, ehuru hans fädernejord hade förminskats under hans förvaltning, tunnland efter tunnland, till dess

föga mer var öfrigt än en liten åkerlapp, planterad med majs och potatoes, så var hans jord likväl den sämst skötta i hela trakten.

Dessutom voro hans barn så trasiga och vildda, som om de hvarken haft far eller mor. Hans son Rip, en slyngel, skapad efter hans eget beläte, lofvade att ärfva sin faders vanor, med hans gamla kläder. Man såg honom vanligen springa, såsom ett föl, i hälarne på sin mor, klädd i ett par af sin fars aflagda vidbyxor, som han hade mycket sysslande, att hålla uppe med ena handen, såsom en grann dame gör med sitt släp i fult väder.

Rip van Winkle var likväl en af dessa lyckliga människor, af ett godt och enfaldigt temperament, som taga verlden lätt, äta hvelbröd eller barkbröd, hvilketdera som kan vinnas med minsta omtanke eller bekymmer, och heldre skulle vilja svälta på en penny, än arbeta för ett pund. Lemnad åt sig sjelf, skulle han hafva borthvisslat sitt lif i fullkomlig tillfredsställelse; men hans hustru basunade honom ständigt i öronen om hans lättja, hans sorglöshet och den ofärd, som han bragte öfver sin familj. Morgon, middag och natt, var hennes tunga i oupphörlig verksamhet, och allt, hvad han gjorde eller sade, frambragte nödvändigt en ström af husmoderlig värtalighet. Rip hade blott ett sätt, att svara på alla föreläsningar af detta slag, och det hade genom dagligt användande blifvit en vana. Han ryckte på axlarne, skakade hufvudet, slog upp ögonen, men sade intet. Detta framkallade emedlertid alltid en ny salva från hans

hustru; så att han måste bryta öpp med sin stycka, och retirera till utansidan af huset; den enda sida i sjelfva verket, som tillhör en svag äkta man.

Rips enda anhängare inom huset var hans hund Wolf, som var lika feghertad, som hans husbonde; ty Fru van Winkle betraktade dem, såsom kamrater i lättja, och såg äfven på Wolf med ett öndt öga, såsom orsaken till hans herres täta utvandringar. Det är sannt, i alla afseenden, der man kan fordra det af en hederlig hund, var han det modigaste djur, som någonsin ströfvade i en skog; men hvilket mod kan emotstå en qvinnotungas oupphörliga och allt anfallande förskräckelser? I samma ögonblick, som Wolf inträdde i huset, föll hans mod, hans svans släpade i golvet eller lade sig emellan hans ben; han smög omkring med en missdåders uppsyn, kastande mången sidoblick på Fru van Winkle, och, vid den minsta rörelse på en qvastkäpp eller slef, sprang han till dörren med ångest och tjutande.

Tiderna blefvo allt värre och värre för Rip van Winkle, alltsom åren af hans äktenskap framflöto; ett hårdt lynne mildras aldrig af tiden, och en hvass tunga är det enda eggjern, som blifver skarpare genom beständigt bruk. En lång tid plägade han trösta sig, då han blef drifven hemifrån, med deltagande i en beständig klubb af byns visa, filosofer och andra sysslolösa personer, som höllo sina sessioner på en bänk framför ett litet värdshus, som hade till skylt ett rött portrait af

hans Majestät Georg den tredje. Här plögade de sätta sig ned i skuggan, en lång och qvalmig somnardag, att med mycken köld berätta sqvaller från byn, eller förtälja ändelösa och sömniga historier om ingenting. Men det skulle varit värdt pengar för en statsman, att höra de djupa öfverläggningar, som stundom ägde rum, när af någon händelse en gammal avisa kom i deras händer från någon förbigående vandringsman. Huru högtidligt de lyssnade till hennes innehåll, som mycket säf- ligt förkunnades dem af Skolmästaren Derrick Van Bummel, en liten oförfärad lärd man, som icke lät sig förskräckas af det mest gigantiska ord i ordboken; och huru vist de rådslogo om allmänna ärender, några månader efter, sedan de hade blifvit afgjorda.

Denna församlings tankar blefvo helt och hållet styrda af Niclas Vedder, en patriark i byn och värd på värdshuset, vid hvars dörr han tog sin plats från morgonen till natten, och rörde sig icke mera än det behöfdes, för att undvika solhetan och hålla sig i skuggan af ett stort träd; så att grannarne kunde se, hvilken timme det var på dagen, lika noga på hans rörelser, som på en solvisare. Det är sannt, man hörde honom sällan tala, utan han rökte oupphörligt sin pipa. Men hans anhängare (ty hvarje stor man har sina anhängare) förstodo honom fullkomligt, och visste huru de skulle fatta hans tankar. När någonting, som lästes eller berättades, misshagade honom, märkte man, huru han rökte sin pipa starkt, och upp-

sände korta, tätä och häftiga pustar; men behagade honom ämnet, inandades han röken långsamt och lugnt, och utsände den i lätta och stilla moln; stundom äfven, under det han tog sin pipa från munnen och lät den välluktande röken slå ringar kring hans näsa, kunde han med värdighet nicka på hufvudet till tecken af fullkomligt bifall.

Äfven från denna fristad blef den olyckliga Rip slutligen förjagad af sin trätgiriga hustru, som oförtänt rusade in bland det lugna sällskapet, och utöste skymford öfver alla medlemmarne; icke heller blef sjelfva Niclas Vedders höga person skonad från denna förskräckliga amazonens tunga, som öppet beskyldde honom att uppmuntra hennes man i sitt dagdrifveri.

Rip, stackars karl, blef slutligen nästan bragt i förtviflan; och hans enda utväg, att slippa från arbetet vid gården och sin hustrus larm, var, att taga bössan på ryggen, och begifva sig till skogen. Der kunde han stundom sätta sig vid foten af ett träd, och dela sin matsäck med Wolf, som sympathiserade med honom såsom en olyckskamrat i förföljelsen. "Stackars Wolf," kunde han säga, "din matmor gör ditt lif till ett hundlif; men sörj ej, min gosse; så länge jag lefver, skall du aldrig sakna en vän, som bistår dig." Då veftade Wolf sin svans, såg sin herre stinnt i ansigtet, och om hundar kunna känna medlidande, tror jag säkert, att han delade hans känslor af allt sitt hjerta.

Under en lång vandring af detta slag, på en vacker höstdag, hade Rip, utan att tänka derpå,

klättrat upp till högsta spetsen af Kaatskillska bergen. Han hade gått ut på sin favoritjagt, att skjuta ekorrar, och de stilla ödemarkerna hade ljudat och genljudad af skotten från hans bössa. Matt och uttröttad, kastade han sig sent på eftermiddagen ned på en grön kulle, betäckt med bergvexter, som krönte pannan af en brant klippa. Från en öppning mellan träden kunde han öfverse hela det lägre landet många mil omkring i den tjocka skogen. Han såg på något afstånd den herrliga Hudson, långt, långt under sig, vandra sin tysta, men majestätliga bana, med bilden af ett purpurnoln i sin spegel, eller ett segel af en långsamt skridande båt, hvilket här och der sof på hans klara bröst, och slutligen förlorade sig i de blå berggländerna.

På andra sidan såg han ned i en djup dalemellan bergen, som var vild, enslig och skroflig; dess botten var uppfylld med stycken från de öfverhängande klipporna, och svagt upplyst af den nedgående solens återkastade strålar. En stund låg Rip och betraktade detta skådespel; aftonen framskred småningom; bergen begynte att kasta sina långa blå skuggor öfver dalarne; han såg, att det skulle blifva mörkt, långt innan han kunde uppnå byn, och han uppgaf en djup suck, då han betänkte den välkomsthelsning af Fru van Winkle, som förestod honom.

Då han var i begrepp att nedstiga, hörde han på något afstånd en röst, som ropade: "Rip van Winkle! Rip van Winkle!" Han såg sig omkring; men blef icke varse något annat än en kråka, som

i all enslighet flög öfver berget. Han trodde, att hans inbillning hade bedragit honom, och ämnade åter nedstiga, då han hörde samma rop "Rip van Winkle! Rip van Winkle!" ljuda i den tilltagande skymningen; nu reste sig håren på Wolfs rygg, och sagta morrande smög han till sin herres sida, och kastade rädda blickar ned uti dalen. Rip kände sig intagen af en sällsam fruktan; han såg ängsligt åt samma sida, och upptäckte en besynnerlig gestalt, som långsamt sträfvade uppför klipporna, och svigtade under en börda, som han hade på ryggen. Han förvånades, att se en mensklig varelse på denna aflägna och ensliga ort; men i den tanken, att det var någon af grannarne, som var i behof af hans hjälp, skyndade han ned för att bistå den ankommande.

Då han kom honom närmare, förvånades han ännu mer öfver främlingens besynnerliga utseende. Han var en kort och undersättsig, gammal man, med tjockt, yfvigt hår och ett grått skägg. Han hade en gammalmodig Holländsk drägt — en klädesjacka öfvanpå västen; flera par byxor, de yttre mycket vida, prydda med knapprader på sidorna. På skuldran bar han en stor kagge, som tycktes vara full med brännvin, och han tecknade åt Rip, att komma och hjälpa honom med bördan. Ehuru något skygg och mistrogen i afseende på denna nya bekantskap, lydde Rip med sin vanliga tjänstvillighet; och under det de understödde hvarandra, klättrade de uppför en trång hålväg, der efter allt utseende en bergström, som nu uttorkat, hade

framlupit. Under det de uppstego, hörde Rip flera gånger dån, liksom af en aflägsen åska, hvilket tycktes komma från en djup dal, eller snarare klyfta mellan höga klippor, till hvilka deras besvärliga väg förde. Han stannade för ett ögonblick, men i den tanken, att det blott var dundret af dessa hastigt öfvergående åskväder, som ofta uppkomma på bergshöjder, fortsatte han sin gång. Sedan de vandrat genom klyftan, kommo de till en plats, som liknade en liten amphitheater, och var omgifven af lodrätta klippor, på hvilkas branter höga trän utbredde sina grenar, så att man endast såg en svag skymt af himmelen och den klara aftonskyn. Under hela tiden hade Rip och hans kamrat arbetat i tysthet; ty ehuru den förre högligen förundrade sig, hvad afsigten kunde vara med att bära en brännvinskagge upp till detta vilda berg, var det något besynnerligt och obegripligt hos den okände, som ingaf fruktan och hindrade all förtrolighet.

Vid inträdet på amphitheatern visade sig nya ämnen till förundran. På en slät plan såg han ett högst besynnerligt sällskap, som slog käglor. De voro klädda i främmande dräkt; somlige hade korta tröjor, andre jackor, med långa knifvar i sina bälten, och de fleste hade ofantliga vidbyxor, af samma slag, som Rips ledsagare. Deras physionomier voro dessutom af en alldeles egen art; den ene hade ett stort hufvud, bredt ansigte och små grisögon; den andres ansigte tycktes hufvudsakligen bestå i en näsa, och han bar en grå hatt, i skapnad af en socker-

topp, prydd med en liten röd tuppstjert. De hade alla skägg af olika skapnader och färger. En ibland dem tycktes vara anförare. Han var en gammal rask man, med en härdad väderbiten hy; han bar en broderad tröja, bredt hälte och sabel; hatt med hög kulle och plym, röda strumpor och skor med höga klackar och handrosor. Hela skaran påminde Rip om figurerna på en gammal målning af Flamandska skolan, som hängde i salen hos församlingens Pastor, Herr van Schaick, och som hade blifvit öfverförd ifrån Holland, vid coloniens första anläggning.

Hvad som förekom Rip besynnerligt framför allt annat, var, att ehuru dessa män ögonskenligen höllo på att roa sig, de likväl iakttogo den allvarsammaste uppsyn, och den hemlighetsfullaste tystnad, och voro i alla afseenden det bedräffligaste lustparti, han någonsin sett. Ingen ting afbröt tystnaden och stillheten, utom klotens buller, som under sin rullning gáfvo genljud längs efter bergen, liksom starka åskknallar.

Då Rip och hans följeslagare nalkades dem, upphörde de i hast med sitt kägelspel, och gapade på dem med så orörliga, liksom förstenade blickar, och en så matt och underlig uppsyn, att hans hjerta började klappa högt och hans knän stötte emot hvarandra. Hans ledsagare tömde nu sin bränvinskagge i stora flaskor, och gaf honom tecken, att passa upp sällskapet. Han lydde med fruktan och bafvan; de tömde den starka drycken i djup tystnad, och återvände derefter till sitt spel.

Småningom minskades Rips ångest och fruktan. Han till och med vågade, när han trodde sig obemärkt, smaka drycken, som han fann hafva mycken smak af förträffligt Holländskt brännvin. Han var af naturen en törstig själ, och kände sig snart i frestelse, att förnya försöket. Den ena klunken lockade till den andra, och slutligen blefvo hans sinnen öfverväldigade; det började att gå omkring för hans ögon, hans hufvud sönk småningom, och han föll i en djup sömn.

Då han vaknade, fann han sig på den gröna kullen, från hvilken han först blifvit varse den gamle mannen i dalen. Han gnuggade sig i ögonen — det var en klar sommarmorgon. Foglarna hoppade och qvittrade i buskarne, och örnen for i höjden, och sväfvade i den rena bergsluften. "Visserligen har jag icke sofvit här hela natten," tänkte Rip. Han återkallade i minnet allt, som tilldrog sig, förrän han föll i sömn. Den besynnerliga mannen med brännvinskaggen — bergshålan — den vilda trakten mellan klipporna — det bedröfliga kägelspelet — och flaskan — "Ack! flaskan, den fördömda flaskan!" tänkte Rip — "hvad skall jag förebära till min ursäkt hos fru van Winkle?"

Han såg sig omkring efter sin bössa, men i stället för den glänsande välsmorda fogelbössan fann han ett gammalt gevär bredvid sig, med rostig pipa, söndrigt lås och maskäten stock. Han misstänkte nu, att de vördiga berggubbarne spelat honom ett spratt, och sedan de söft honom med brännvin, röfvat från honom sin bössa. Wolf hade

dessutom försvunnit, men han kunde dock möjligen hafva sprungit efter en ekorre eller rapphöna. Han blåste i pipan efter honom, och ropade hans namn; men allt förgäfves; genljuden hördes af hans pipa och röst; men ingen hund syntes.

Han beslöt, att åter besöka skådeplatsen för förra aftonens lustparti, och att fråga efter sin hund och sin bössa, om han mötte någon af dem, som deri deltagit. Då han uppsteg för att gå, fann han sig styf i lederna, och i saknad af sin vanliga raskhet. "Dessa bergsängar äro icke skapta för min kropp," tänkte Rip, "och om detta upptåg skaffat mig en gikt på halsen, så kommer jag att få glada dagar hos Fru van Winkle." Med någon svårighet linkade han ned i dalen; han fann hälvägen, på hvilken han och hans kamrat hade uppstigit aftonen förut, men till hans förvåning störtade nu en skummande bergström derutföre från klippa till klippa, och fyllde dalen med oupphörligt sorl. Det oaktadt klättrade han uppför bergets sidor, ehuru med mycken svårighet, och arbetade sig fram genom skogsnår af björkar, sassafras, och pistacher, och snärjde sig som oftast i de vilda rankor, som slingrade sig från träd till träd och bildade ett slags natt i hans väg.

Slutligen uppnådde han det ställe, der öppningen mellan klipporna hade varit till amphitheatern, men inga spår funnos mer till en sådan öppning. Klipporna bildade en hög, ogenomtränglig vall, öfver hvilken strömmen störtade sig med en massa af hvitt skum, och föll i en djup och bred

strömfåra, svart af den omgifvande skogens skuggor. Här blef nu den stackars Rip alldeles rådlös. Han ropade åter sin hund, men blef blott besvarad af några kråkors kratande, som flögo högt i luften kring ett torrt träd, som hängde öfver en solöppen bergshöjd, och, säkra genom sitt afstånd, tycktes se ned på den stackars mannen och begabba honom i hans nöd. Hvad var att göra? morgonen gick förbi, och Rip kände sig hungrig, emedan han icke fått någon frukost. Han var ledsen, att han måste gifva sin hund och sin bössa förlorade; han fruktade, att träffa sin hustru; men det gick icke an, att svälta ihjel bland bergen. Han skakade sitt hufvud, lade sitt rostiga gevär på skuldran, och vände sina steg hemåt, med ett hjerta fullt af oro och ångest.

Då han nalkades byn, mötte han en hop folk, men ingen, som han kände; hvilket kom honom något besynnerligt före, emedan han trott sig bekant med hvar och en i landet rundt omkring. Deras drägt var dessutom af ett annat mod, än han var van att se. De gapade alla på honom med lika tecken till förvåning, och när de kastade ögonen på honom, ströko de sig beständigt på sina hakor. Det beständiga uppreandet af denna åtbörd förmädde Rip ovilkorligen att göra detsamma, då han till sin förvåning fann, att hans skägg hade växt en hel fot.

Han hade nu kommit inom byns område. En hop främmande barn lopp i hälarne på honom, skriade efter honom, och pekade på hans grå skägg.

Också hundarne, bland hvilka han icke igenkände en enda gammal bekant, skällde på honom, hvar han framgick. Sjelfva byn var förändrad; den var större och folkrikare. Der voro rader af hus, som han aldrig förut hade sett, och de hus, der han mest plägat helsa på, hade försvunnit. Främmande namn voro öfver dörrarne — främmande ansigten i fenstren — allt var främmande. Här räckte hans förstånd icke mer till; han började fundera, om icke både han sjelf och världen rundt omkring honom voro förtrollade. Visserligen var detta hans födelseby, som han hade lemnat dagen förut. Der stodo Kaatskillska bergen — der rann silfverströmmen Hudson på något afstånd — der var hvarje kulle och dal precis så, som det alltid varit. Rip var svårligen brydd. "Flaskan förra natten," tänkte han, "har förskräckligt förbryllat mitt fattiga hufvud."

Med någon svårighet hittade han omsider vägen till sitt hus, hvilket han nalkades med helig tystnad, väntande hvarje ögonblick, att få höra Fru van Winkles gälla röst. Han fann huset alldeles i lägervall — taket infallet — fenstren sönderslagna — dörrarne af hakarne. — En till hälften ihjelsvulten hund, som var mycket lik Wolf, smög sig omkring det. Rip ropade honom vid sitt namn, men hunden morrade, visade tänderna och gick sin väg. Detta var i sanning ett hårdt slag. "Sjelfva min hund" suckade den stackars Rip, "har förgätit mig."

Han inträdde i huset, hvilket, att säga sannin-

gen, Fru van Winkle alltid hållit snyggt och ordentligt. Det var tomt, förstördt, och efter allt utseende öfvergifvet. Denna ödslighet öfvervann all hans fruktan för sin hustru; han ropade högt på sin maka och sina barn — de ensliga rummen ljudade ett ögonblick af hans röst, och derpå var allt åter tyst.

Han rusade nu ut, och skyndade till sin gamla tillflyktsort — värdshuset i byn, men äfven det var försvunnet. En stor oförmelig träbyggning stod i dess ställe, med stora fenster, hvori många rutor voro sönderslagna och ersatta med gamla hattar och kjortlar, och öfver dörren stod skrifvet: källaren Unionen. I stället för det stora trädet, som plägade beskugga det fordna lilla trefliga Holländska värdshuset, stod der nu en hög, bar stång med någonting i toppen, som liknade en röd nattmössa, och derifrån svajade en flagg, på hvilken var en besynnerlig samling af stjernor och strek — allt detta var underligt och obegripligt. Han igenkände likväl på skylten Konung Georgs röda portrait, under hvilket han hade rökt så mången fredlig pipa; men äfven detta var på ett obegripligt sätt förändradt. Den röda dräkten var utbytt mot en blå rock och elghuds-kyller; ett svärd hölls i handen i ställe för en spira; hufvudet var prydt med en trekantig hatt, och under var skrifvet med stora bokstäfver, General Washington.

Der var efter vanligheten en hop folk vid dörren, men ingen, som Rip kunde påminna sig. Till och med folkets karakter syntes förändrad. En bul-

lersam, orolig och tvistande ton hade kommit i stället för dess vanliga phlegma och sömnaktiga stillhet. Han såg sig förgäfvades omkring efter den visse Nicolaus Vedder, med sitt breda ansigte, sin klufna haka, sin vackra långa pipa, hvars mun alltid gaf ifrån sig moln af tobaksrök i stället för onyttigt prat; eller Skolmästaren van Bummel, förkunnande innehållet af någon gammal avisa. I desses ställe, såg han en mager, mycket häftig man, som hade fickorna fulla med fullmakter, och höll tal med mycken ifver om medborgares rättigheter — val — congressens medlemmar — frihet — Bunkershill — hjeltar från sjuttissex, och andra ord, som voro en fullkomlig rotväliska för den stackars van Winkle.

Åsynen af Rip med sitt grå skägg, sin rostiga fogelbössa, sin gammalmodiga drägt, och den skara af qvinnor och barn, som samlade sig efter honom, ådrog honom snart källar-statsmännernes uppmärksamhet. De skockade sig omkring honom och betraktade honom från hufvud till fot med mycken nyfikenhet. Talaren skyndade fram till honom, tog honom afsides, och frågade, på hvilken sida han voterade. Rip gapade, och visste ej hvad han skulle svara. En annan kort, men mycket verksam liten man tog honom i armen, och frågade honom, under det han reste sig på tå, hviskande i örat, om han var Federalist eller Demokrat. Rip var lika litet i stånd att fatta meningen af denna fråga; då en klok och mycket myndig man, med en trekantig hatt, badade sig väg genom hopen, stötte ifrån sig till hö-

ger och venster med armbågarna, under det han framgick, och ställde sig framför van Winkle med en arm i sidan och den andra hvilande på hans spanska rö, och frågade, under det hans skarpa ögon och hans spetsiga hatt, såsom det tycktes, ville intränga ända in i själen, med en sträng ton, hvad som förde honom till valplatsen med en bössa på axeln, och en pöbelskara i spåren, och om hans afsigt var, att åstadkomma oväsande i byn. "Ack! mina Herrar," ropade Rip, något försagd, "jag är en fattig fredlig man, född här i byn, och en trogen undersåte under Konungen — Gud bevarare honom!"

Här uppkom ett allmänt rop bland de kringstående. En Tory! en Tory! en spion! en förrädare! bort med honom! Det var med mycken svårighet, som den myndige mannen med den trekantiga hatten återställde ordning, och sedan han antagit en tiodubbelt större stränghet i sin uppsyn, frågade han åter den okända missgerningsmannen, hvarföre han kommit dit, och hvilken han sökte. Den stackars mannen försäkrade honom ödmjukeligen, att han icke hade någon elak afsigt, utan blott kommit dit, för att söka några af sina grannar, som plägade hålla till i värdshuset.

"Välän! — Hvilka äro de? — nämn dem!"

Rip besinnade sig ett ögonblick och frågade, hvar är Nicolaus Vedder?

Efter en stunds allmän tystnad, svarade en gammal man med en svag pipande röst: "Nicolaus Vedder? hvad? han är ju död för aderton år sedan! Det stod ett träkors på kyrkogården, der

man kunde läsa om honom, men det är nu också förruttnadt och nedfallet."

"Hvar är Brom Dutcher?"

"Ack! han begaf sig till krigshären i början af kriget; somliga säga, att han stupade, när vi stormade Stoney-Point — andre säga, att han drunknade under en storm vid foten af Antony's Nose — jag vet icke huru det var — men aldrig kom han tillbaka."

"Hvar är van Bummel, skolmästaren?"

"Han gick också i kriget, var en stor General vid milisen, och är nu i Congressen."

Rips hjerta betogs af mycken ängslan, då han hörde dessa bedröfliga förändringar i sitt hus och bland sina vänner, och fann sig sjelf ensam i verlden. Hvarje svar förvirrade honom dessutom, då det handlade om en så ofantlig förfluten tid och händelser, som han icke kunde begripa — krig — congress — Stoney-Point — han hade icke mod, att fråga efter några flera vänner, utan utropade i förtviflan: "är det ingen här, som känner Rip van Winkle?"

Rip van Winkle! ropade två eller tre på en gång; ja visst, det är Rip van Winkle, den der, som lutar sig mot trädet.

Rip såg dit, och blef varse en fullkomlig duplett af sig sjelf, den tiden han gick uppför berget; efter allt utseende lika så lat, och åtminstone lika så trasig. Den stackars mannen var nu alldeles förvirrad. Han tviflade på sin egen tillvarelse, och an-

tingen han var han sjelf eller någon annan. Midt under hans förvirring frågade honom mannen med den trekantiga hatten, hvem han var och hvad han het.

"Gud vet," ropade han i sin villrådighet; "jag är icke jag — jag är någonting annat. — det är jag, som står derborta — nej, det är någonting annat, som tagit på sig mina skor. Jag var jag förra natten; men jag inslumrade på berget, och de ha bortbytt min bössa, och allt är förbytt, och jag är förbytt, och jag kan icke säga mitt namn eller hvem jag är."

De omkringstående begynte nu se på hvarandra, nicka och gifva hvarannan betydande vinkar, och känna sig med fingren på sin panna. Det uppstod också en hviskning, att man borde försäkra sig om bössan, och förhindra den gamle mannen att göra någon skada; vid hvilken föreställning den myndiga mannen med den trekantiga hatten hade dragit sig undan med någon skyndsambhet. I detta afgörande ögonblick trängde sig en frisk, hygglig qvinna genom hopen, för att betrakta den gråskäggiga mannen. Hon hade i sina armar ett tjockhufvadt barn, som, förskräckt af hans blickar, började att skrika. "Tyst, Rip," ropade hon; "tyst, du lilla narr! Icke gör den gamla mannen dig något ondt." Barnets namn, modrens uppsyn, tonen af hennes röst, allt väckte en mängd af minnen i hans själ. "Hvad heter ni, min goda qvinna?" frågade han.

"Judith Gardenier."

”Och hvad het eder far?”

”Ack, stackars man, han het Rip van Winkle; det är nu tjugu år, sedan han gick bort hemifrån med sin bössa, och aldrig sedan har man hört talas om honom — hans hund kom hem utan honom; men antingen han sköt sig sjelf eller blef bortförd af Indianerne, kan ingen säga. Jag var den tiden blott en liten flicka.”

Rip hade blott en fråga till att göra, och han framställde henne med darrande röst:

”Hvar är eder moder?”

”Ack! hon dog också för en kort tid sedan: ett blodkäril brast, under det hon en gång trätte med en krämare från Nya England.”

Det var åtminstone en droppe tröst i denna nyhet. Den hederlige mannen kunde icke hålla sig längre. Han tog sin dotter och hennes barn i sina armar. ”Jag är eder fader” — utropade han — ”fordom unga Rip van Winkle — nu gamle Rip van Winkle! Känner ingen den stackars Rip van Winkle?”

Alla stodo förvånade, till dess en gammal qvinnan, framstapplande ur hopen, lade sin hand på pannan, och seende derunder i hans ansigte för ett ögonblick, utropade: ”Ja, ja! det är Rip van Winkle! det är han sjelf! Välkommen hem igen, grannasfar! Hvar har ni varit så länge, i tjugu år?”

Rips historia var snart berättad, ty hela de tjugu åren hade varit för honom blott såsom en natt. Grannarne gapade, när de hörde det; somli-

ga såg man vinka åt hvarannan, och göra underliga grimaser; den myndiga mannen med den trekantiga hatten, som, när faran var förbi, hade återkommit till fältet, skakade sitt hufvud, hvarpå blef en allmän hufvudskakning öfver hela församlingen.

Det blef likväl beslutet, att man skulle höra gamla Péter Vanderdonks mening, hvilken man såg långsamt komma vägen uppföre. Han var en afkomling af Historieskrifvaren med samma namn, och väl hemma i hela grannskapets underbara handlinger och sagor. Han påminte sig genast Rip, och bekräftade hans berättelse på det mest tillfredsställande sätt. Han försäkrade sällskapet, att det var ett factum, som han hade ända från sin stamfader, historieskrifvaren, att Kaatskillska bergen alltid varit bebodda af öfvernaturliga varelser: att det försäkrades, det den store Henrik Hudson, som först upptäckt strömmen och landet, höll der en viss fest hvart tjugonde år med besättningen på skeppet; emedan han hade tillåtelse, att på detta sätt återse skådeplatserna för sin verksamhet, och hålla ett vakande öga öfver strömmen, och den stora staden, som bar hans namn: att hans fader hade en gång sett dem i sin gamla Holländska drägt kasta käglor i en håla af berget; och att han sjelf en sommarafstn hade hört ljudet af deras klot, liksom aflägsna äksmällar.

För att göra en lång historia kort: sällskapet bröt opp och återvände till valets viktigare angelägenheter. Rips dotter tog honom hem med sig;

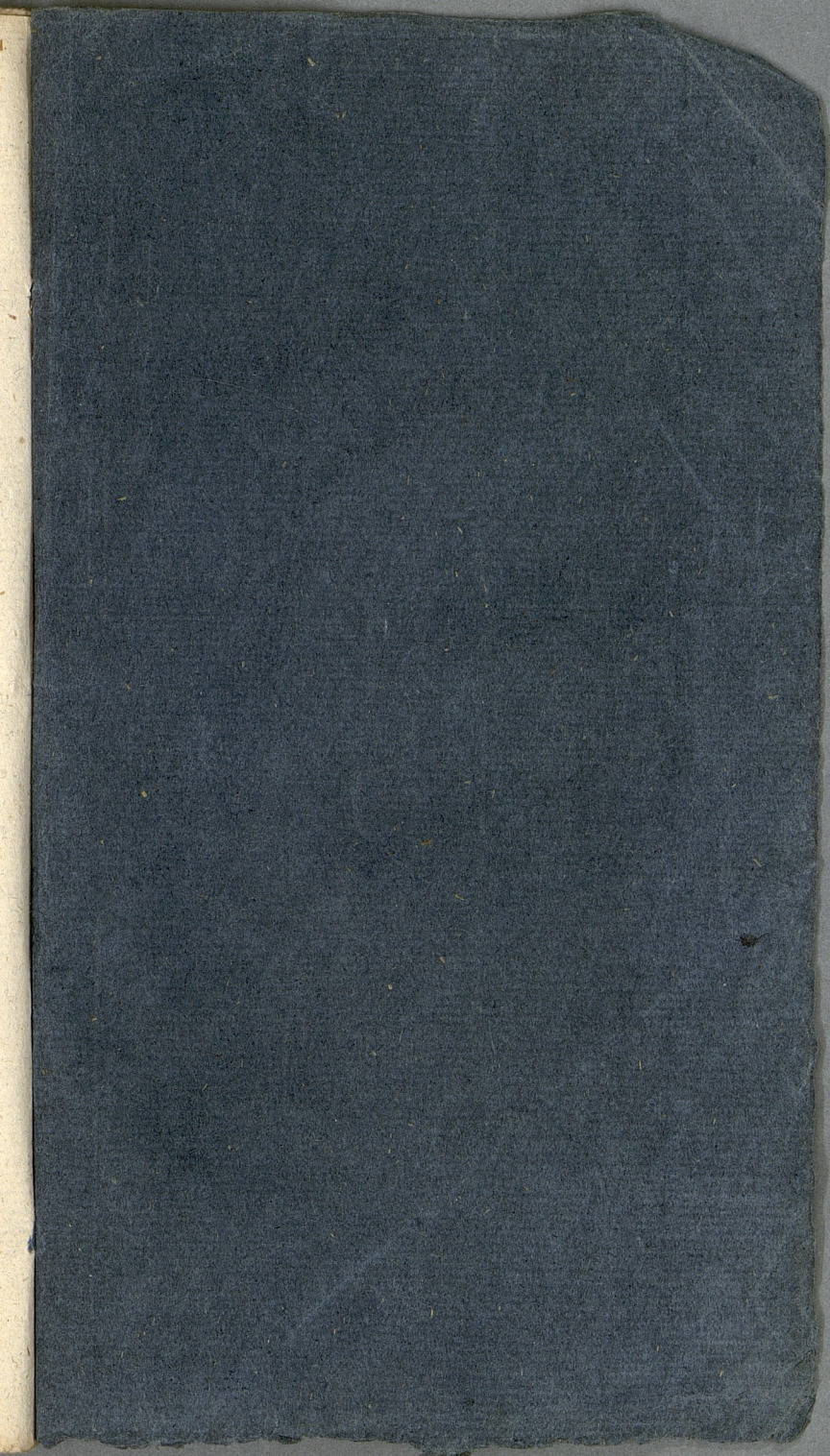
hon hade ett snyggt, välförsedt hus, och en rask och gladlynt landbrukare till man, en af de ostyriga pojkarne, som plögade klättra på hans rygg. Beträffande Rips son och arfvinge, en affbild af honom sjelf, som han sett stå och luta sig mot trädet, användes han till arbete vid gården; men ådagalade en ärftlig fallenhet, att vara uppmärksam på allt, utom sitt yrke.

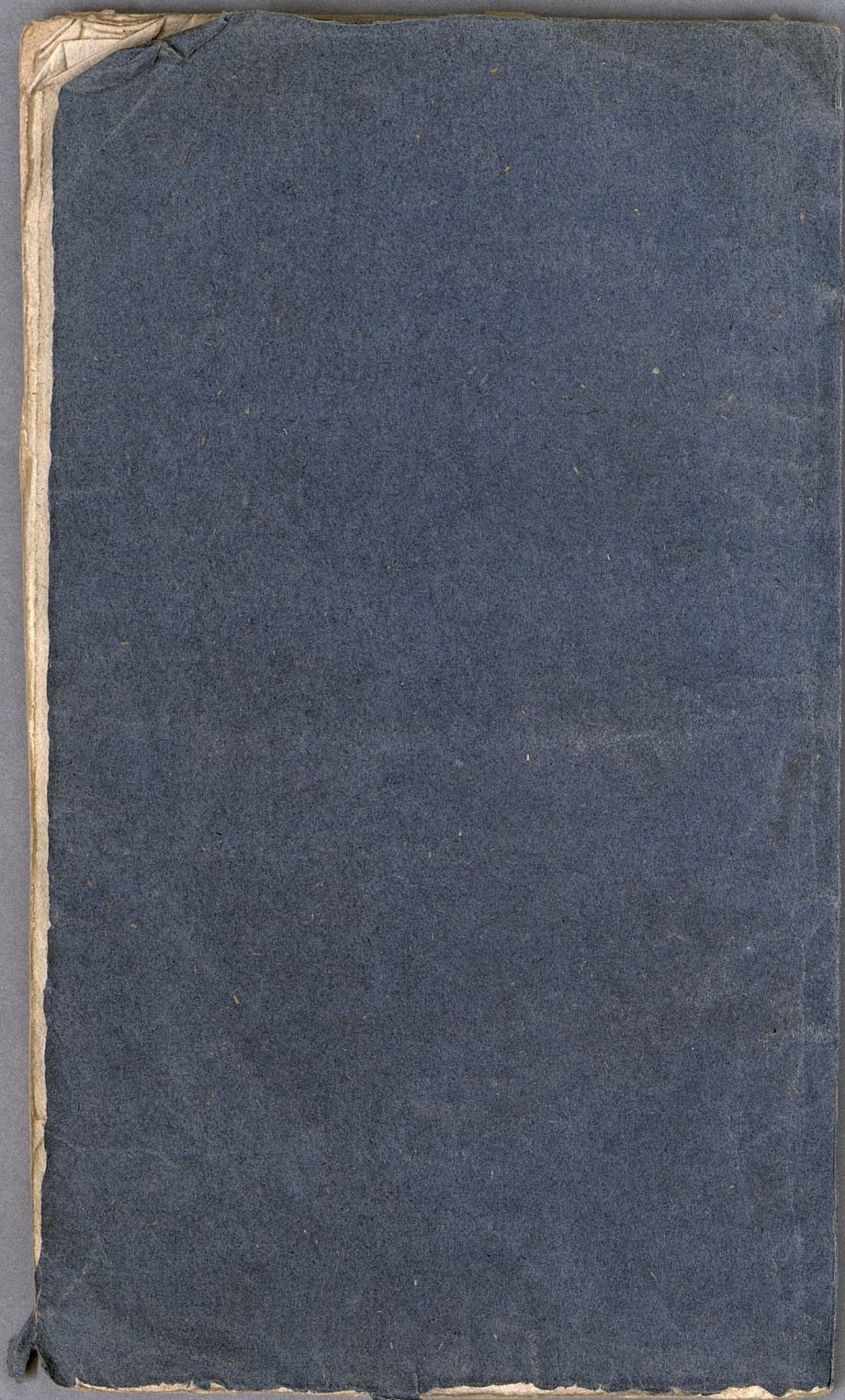
Rip började nu åter sina gamla vandringar och vanor; han fann snart många af sina gamla kamrater, ehuru tiden gått illa åt dem, och föredrog att skaffa sig vänner ibland det uppväxande släktet, hos hvilket han snart kom i stor ynnest.

Då han hade intet att göra hemma, och hade uppnått den lyckliga ålder, då en man kan opåtalat göra intet, intog han ännu en gång sin plats på bänken vid värdshusdörren, och vördades såsom en af byns Patriarcher och en krönika om de gamla tiderna före kriget. Det dröjde någon tid, innan han kom riktigt i gång med de vanliga samtalen, och innan man kunde göra för honom begripliga de besynnerliga händelser, som tilldragit sig, under det han låg i dvala. Huru der hade varit ett frihetskrig; att landet hade afkastat gamla Englands ok — och att, i ställe för att vara en undersåte under hans Majestät, Georg den tredje, han nu var en fri medborgare i de Förenata Staterna. Rip var i sjelfva verket ingen statsman; staters och rikens förändringar gjorde blott ett ringa intryck på honom; men det var ett slags despotism, under hvilken han länge suckat, och

det var — kjortelväldet. Lyckligtvis var detta tilländalupet; hans hals var fri ifrån äktenskapets ok, och han kunde gå ut och in, när han behagade, utan att frukta Fru van Winkle's tyranni. När likväl hennes namn nämndes, skakade han hufvudet, ryckte på axlarna och upplyfte sina ögon mot himmelen; hvilket man kunde anse, antingen såsom ett uttryck af undergifvenhet under sitt öde, eller af glädje öfver sin befrielse.

Han plögade berätta sin historia för hvarje främling, som kom till Herr Doolittle's värdshus. Man anmärkte, att han i början var sig olik i vissa punkter, hvar gång han berättade henne, hvilket otvifvelaktigt kom deraf, att han så nyss hade vaknat. Det stavnade slutligen vid den saga, som jag berättat, och ingen man, qvinna eller barn fanns i byn, som icke kunde henne utantill. Somlige sade sig alltid betvifla hennes verklighet, och påstodo, att Rip hade förlorat förståndet, och att han i detta afseende aldrig rätt repat sig efter sin förlust. De gamla Holländska innevånarne satte likväl fullkomlig tro dertill. Ännu i denna dag höra de aldrig en åska någon sommarqväll kring Kaatskillska bergen, utan att de säga, att Henrik Hudson och hans besättning slå käglor, och det är en allmän önskan hos alla förtryckta äkta män i grannskapet, när lifvet ligger tungt på deras skuldror, att de skola få en sömndryck utur Rip van Winkle's flaska.

www.books2ebooks.eu